

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 745/2019
07.07.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић и Весне Субић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Војислав Џоковић, адвокат из ..., против тужене Опште болнице Ваљево, чији је пуномоћник Саша Драјић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3218/18 од 05.10.2018. године, на седници одржаној 07.07.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3218/18 од 05.10.2018. године и пресуда Основног суда у Ваљеву П1 45/18 од 13.06.2018. године у ставу другом и трећем изреке тако што се одбија као неоснован евентуални тужбени захтев тужиоца да се поништи као незаконит Уговор о раду .. закључен дана 11.12.2017. године између тужиоца и тужене што је тужена дужна признати и трпети и да се обавезе тужена да тужиоцу плати трошкове поступка у износу од 87.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 13.06.2018. године као дана пресуђења па до коначне исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 33.000,00 динара.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 45/18 од 13.06.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован примарни тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је ништав Уговор о раду бр. .. од 11.12.2017. године закључен између тужиоца и тужене (као правног следбеника Здравственог центра Ваљево) што би тужена била дужна признати и трпети. Ставом другим изреке, усвојен је евентуални тужбени захтев тужиоца против тужене и поништен је као незаконит Уговор о раду .. закључен дана 11.12.2017. године између тужиоца и тужене што је тужена дужна признати и трпети. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу плати трошкове поступка у износу од 87.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 13.06.2018. године као дана пресуђења па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3218/18 од 05.10.2018. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова насталих поводом изјављене жалбе.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену ревизију је благовремено изјавила тужена, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 55/14) и одлучио да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код правног претходника тужене Здравственог центра Ваљево на основу Уговора о уређењу међусобних права, обавеза и одговорности од 15.03.2007. године. У члану 2. Уговора је било одређено да је радни однос тужиоца заснован са пуним радним временом у трајању од 36 сати недељно, а у члану 13. да послодавац може запосленом да понуди измену уговорених услова рада у складу са законом, уговором и општим актом, с тим што се све измене уговорених услова врше анексом Уговора о раду. Уговором о раду закљученим између парничних странака дана 11.12.2017. године у члану 2. одређено је да тужилац ради са скраћеним радним временом у трајању од 36 сати недељно, а поред тога у члану 5. тачка 5. и 6. истог уговора да се основна плата и додаци на плату рачунају на просечан фонд часова рада од 174 сата месечно (која одредба није постојала у претходном уговору о раду између странака).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нежалбеним првим ставом изреке, одбио примарни тужбени захтев оценивши да је неоснован захтев тужиоца да се утврди ништавост оспореног уговора о раду, сматрајући да уговор није противан члану 103. Закона о облигационим односима. Ожалбеним ставом другим изреке усвојио је евентуални захтев да се исти уговор поништи као незаконит јер тужена као послодавац није поштовала процедуру, која се односи на закључење Анекса уговора о раду, прописану одредбама чланова 171. и 172. Закона о раду, па је оспорени уговор о раду незаконит, а који став је, одлучујући о жалби (само) тужене, другостепени суд прихватио када је првостепену пресуду у побијаном делу потврдио.

Врховни касациони суд не прихвата овакав став нижестепених судова јер је донет уз погрешну примену материјалног права, на шта се основано указује и у ревизији.

Одредбом члана 1. Закона о раду прописано је да се права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада уређују овим законом и посебним законом у складу са ратификованим међународним конвенцијама, као и колективним уговором и уговором о раду, одредбом члана 17. истог закона да су послодавац и запослени дужни да се придржавају правила и обавеза утврђених

законом, општим актом и уговором о раду, а одредбом члана 33. став 1. тачка 9. и 11. Закона да уговор о раду обавезно садржи одредбу о радном времену (пуно, непуно или скраћено) и елементе за утврђивање основне зараде, радног учинка, накнаде зараде, увећане зараде и друга примања запосленог.

Према оцени овог суда, спорна одредба због које се тражи утврђење ништавости, односно поништај као незаконитог, уговора о раду, супротна је одредбама чланова 37. и 38. став 2. и 96. ПКУ за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, АП Војводина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ бр. 1/15) којима је установљено право запосленог у здравственој установи са скраћеним радним временом да остварују права из радног односа као да раде пуно радно време. Уговор о раду је конкретизација законских и других прописа којима се регулишу међусобна права, обавезе и одговорности запосленог и послодавца при заснивању или трајању радног односа, што се врши имајући посебно у виду одредбе којима се на специфичан начин регулише положај одређених категорија запослених. На положај ових категорија примењују се оне одредбе којима је њихов статус регулисан на посебан начин. Одредба члана 91. став 4. ПКУ прописује да се основна плата и додаци на плату из члана 96. овог колективног уговора рачунају на просечан фонд часова рада од 174 часа месечно. Међутим, одредба члана 37. истог општег акта прописује да се запосленима који раде на нарочито тешким, напорним и за здравље штетним пословима на којима и поред примене одговарајућих мера безбедности и заштите живота и здравља на раду, средстава и опреме личне заштите, постоји повећано штетно дејство на здравље запосленог (радна места са повећаним ризиком) скраћује се радно време сразмерно штетном дејству услова рада на здравље и радну способност запосленог, у складу са законом и овим уговором. По члану 38. став 2. трећу групу послова за коју се утврђује радна недеља од 36 сати чине радна места у операционим и порођајним салама (радна места лекара, бабица, анестетичара и инструментара), а где спада и радно место тужиоца. Сагласно одредби члана 34. став 3. ПКУ запослени на наведеним пословима остварују права из радног односа као да раде са пуним радним временом. Одредба члана 91. став 4. ПКУ прописује да се основна плата и додаци на плату из члана 96. овог колективног уговора рачунају на просечан фонд часова рада од 174 месечно. Та одредба је дословно унета у уговор о раду тужиоца, она је супротна одредбама којима се установљава право истог да са скраћеним радним временом остварује сва права из радног односа као да ради пуно радно време. С обзиром на наведено, спорна одредба уговора о раду о радном времену и начину обрачуна и исплате је супротна законским прописима и као таква ништава, и не води поништају уговора о раду као незаконитог због непоштовања процедуре прописане законом, јер је због статусних промена (престанка постојања здравствених центара деобом на здравствене установе: примарне - домове здравља и секундарне - опште болнице) и формирања новог послодавца, овде туженог, код кога је тужилац наставио да ради, дошло до закључења новог уговора о раду са новим послодавцем, на који се не могу применити правила поступања послодавца прописана одредбама чланова 171. и 172. ЗОР. Ово посебно имајући у виду одредбу члана 2. став 2. ПКУ, која прописује, да колективни уговор код послодавца, односно правилник о раду и уговор о раду не могу да садрже одредбе којима се утврђују мања права и неповољнији услови рада запосленог од права и услова утврђених законом и овим уговором. Зато би било места утврђењу да је уговор о раду ништав, али није основан захтев за поништај уговора, а који захтев је једино предмет тражене ревизијске заштите.

На основу изложеног, применом члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Туженој која је успела са ревизијом, сагласно одредбама члана 153, 154. и 163. ЗПП, у вези са чланом 165. ЗПП досуђени су тражени опредељени трошкови ревизијског поступка и то на име састава ревизије у износу од 33.000,00 динара, због чега је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Бисерка Живановић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**